

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор

Міжнародного гуманітарного університету

д.ю.н., професор

Костянтин ГРОМОВЕНКО

«30» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЛІДЕРСТВО І ОРГАНІЗАЦІЙНА ПОВЕДІНКА

Галузь знань	<u>18 Виробництво та технології</u>
Спеціальність	<u>181 Харчові технології</u>
Назва освітньої програми	<u>Ресторанні технології</u>
Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u>

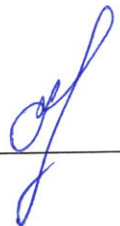
ОДЕСА
2024 рік

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту
протокол № 1 від 30 серпня 2024 року.

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
доцент кафедри менеджменту, к.т.н., доцент Лебедєва Наталія Андріївна	+38097-19-24-024	<u>natalyalebedeva19@gmail.com</u>

В.о. завідувачки кафедри Ольга КАЛАМАН
менеджменту д.е.н., доцент

Гарант освітньої програми Людмила ТІТОМИР
к.т.н., доцент

Узгоджено
Начальник навчального відділу Лариса РАЙЧЕВА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6 Загальна кількість годин – 180	Галузь знань - 18 Виробництво та технології	вибіркова	
	Спеціальність – 181 Харчові технології	Рік підготовки:	
		3-й	4-й
		Семестр	
		5-й	7-й
Мова навчання – українська	Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень	Лекції	
		30	10
		Практичні	
		30	10
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота та індивідуальні завдання	
		120	160
		Вид контролю:	
		залік	залік

Лідерство і організаційна поведінка є необхідною складовою фахової підготовки бакалаврів. Сучасні зміни в середовищі, глобалізація економіки, впровадження нових інформаційних технологій, управління якістю з орієнтацією на споживача, визнання існуючого різноманіття працівників, виникаючі етичні проблеми привели до зміни парадигми управління. Новий підхід полягає у визнанні першості особи в організації, її знань, умінь, навичок і управлінського мислення для ефективної діяльності. Опанування мистецтва управління людьми є важливою умовою розвитку, підвищення якості і ефективності менеджменту в організаціях, що відносяться до будь-якої сфери суспільного життя. Лідерство і організаційна поведінка – одна з найбільш важливих комплексних наук про управління поведінкою людини в організації.

Мета вивчення дисципліни «Лідерство і організаційна поведінка» полягає в здатності студентів реалізовувати цілі, завдання, функції та технології лідерства і керівництва. Ретроспективний аналіз ряду наукових концепцій і теорій на ґрунті методологічного бачення механізмів виникнення відносин лідерства і керівництва у процесі взаємодії з послідовниками, що дозволить успішно й ефективно здійснювати професійну діяльність, надання засад теоретичних знань про основні закономірності поведінки людини в організації і сприяння формуванню навичок і умінь управляти індивідуальною і спільною діяльністю в рамках певних організаційних структур. Отримані в ході вивчення навчального курсу знання і практичні навички забезпечать майбутніх фахівців можливістю діагностувати свої індивідуально-типологічні особливості, самостійно вирішувати складні поведінкові завдання, виявляти причини недостатньої результативності організації, ефективно вибудовувати міжособові стосунки.

2. ВИМОГИ ДО РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ТА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ

У процесі реалізації програми дисципліни «Лідерство і організаційна поведінка» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми технічного і технологічного характеру, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у виробничих умовах підприємств харчової промисловості та ресторанного господарства та у процесі навчання, що передбачає застосування теоретичних основ та методів харчових технологій.

Загальні компетентності

- ЗК 1. Знання і розуміння предметної області та професійної діяльності.
- ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 3. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
- ЗК 4. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.
- ЗК 5. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК 7. Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові) компетентності

- СК 11. Здатність розробляти та впроваджувати ефективні методи організації праці, нести відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб.
- СК 12. Здатність формувати комунікаційну стратегію в галузі харчових технологій, вести професійну дискусію.
- СК 13. Здатність підвищувати ефективність виробництва, впроваджувати сучасні системи менеджменту.

Навчальна дисципліна Лідерство і організаційна поведінка забезпечує досягнення програмних результатів навчання (РН), передбачених освітньою програмою:

- ПРН 2. Виявляти творчу ініціативу та підвищувати свій професійний рівень шляхом продовження освіти та самоосвіти.
- ПРН 3. Уміти застосовувати інформаційні та комунікаційні технології для інформаційного забезпечення професійної діяльності та проведення досліджень прикладного характеру.
- ПРН 4. Проводити пошук та обробку науково-технічної інформації з різних джерел та застосовувати її для вирішення конкретних технічних і технологічних завдань.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання: наведені в курсі матеріали спрямовані на отримання знань та практичних навичок щодо системи, методів та алгоритмів формування лідерських якостей, навичок організації виконання та контролю діяльності колективу, команди, групи, розробка та реалізація програм розвитку лідеру та колективу, групової динаміки. Основна увага при підборі навчального матеріалу приділялася законам групової динаміки, механізму мотиваційного управління, вибору стратегії і тактики соціально-психологічної дії на людей, етиці і психології ділового спілкування, суті, значенню і змісту праці керівника; змісту, структури, функцій лідерства та керівництва; термінології лідерства та організаційної поведінки; пояснювати базові концепції лідерства; ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію; знати цілі, завдання, функції та технології лідерства та керівництва.

Уміння: діагностувати індивідуально-типологічні особливості, самостійно вирішувати складні поведінкові завдання, проводити ретроспективний аналіз ряду наукових концепцій і теорій на ґрунті методологічного бачення механізмів виникнення відносин лідерства і керівництва у процесі взаємодії з послідовниками, що дозволить успішно й ефективно здійснювати професійну діяльність; застосовувати закони групової динаміки, механізми мотиваційного управління, вибору стратегії і тактики соціально-психологічної дії на людей, етики і психології ділового спілкування,

суті, значення і змісту праці керівника; уміння застосовувати механізм мотиваційного управління.

Навички: розробляти заходи з управління колективом з урахуванням впливу факторів зовнішнього середовища; застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати, реалізовувати цілі, завдання, функції та технології лідерства та організаційної поведінки.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Управлінський аспект організаційної поведінки

Тема 1. Поняття лідерства

1. Відмінності між керівництвом та лідерством
2. Природа лідерства та його складники
3. Стилi лідерства
4. Розвиток лідерства
5. Формування системи лідерства

Тема 2. Корпоративна влада

1. Сутність влади в менеджменті
2. Лідерство як риса діяльності управлінської команди
3. Роль керівника в розвитку етичної культури та дотриманні етичних норм
4. Імідж як складник діяльності управлінської команди

Тема 3. Змінні лідерства

1. Рівняння лідерства. Теорія особливостей лідерства
2. Теорія лідерської поведінки
3. Теорія випадкового (ситуативного) лідерства

Тема 4. Особа і організація

1. Профілі особи, їх залежність від віку, культури, функцій.
2. Віковий цикл: підготовка-кар'єра-підтримка.
3. Дослідження особових профілів. Профілі менеджерів.

Модуль 2. Лідерство і керівництво в організації

Тема 5. Комунікативна поведінка в організації.

1. Інформація як чинник економічної діяльності.
2. Теоретичні основи вивчення комунікацій в організації (А. Файоль, Ч. Бернард).
3. Типи комунікацій. Основні елементи процесу комунікацій.
4. Психологія спілкування і ефективні комунікації.
5. Інформаційна структура організації.

Тема 6. Лідерство і керівництво в організації

1. Теорії лідерства
2. Стилi керівництва і лідерства
3. Теорія «рис лідерства» та теорія функцій.

Тема 7. Теорії лідерства в західній психології управління

1. Ситуаційна теорія лідерства Ф.Фідлера
2. Розвиток «ситуаційної теорії» П.Херсі, її основні положення
3. Кількісна оцінка стилю керівництва К.Вернера.
4. Одновимірний і двовимірний стилі керівництва
5. Аспекти ділового спілкування в організації.

Тема 8. Управління змінами і розвитком організації

1. Організаційні зміни: типи, характеристика. Політичні, економічні, технологічні, соціальні і психологічні джерела організаційних змін.
2. Опір організаційним змінам: логічний, психологічний і соціологічний.
3. Механізми психологічного самозахисту в збереженні особової визначеності.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекція	семінар	сам. роб.		лекція	семінар	сам. роб.
Модуль 1. Управлінський аспект організаційної поведінки								
Тема 1. Поняття лідерства	28	4	4	20	24	2	2	20
Тема 2. Корпоративна влада	28	4	4	20	24	2	2	20
Тема 3. Змінні лідерства	28	4	4	20	22	1	1	20
Тема 4. Особа і організація	28	4	4	20	22	1	1	20
Модуль 2. Лідерство та керівництво в організації								
Тема 5. Комунікативна поведінка в організації.	18	4	4	10	22	1	1	20
Тема 6. Лідерство та керівництво в організації	18	4	4	10	22	1	1	20
Тема 7. Теорії лідерства в західній психології управління	18	4	4	10	22	1	1	20
Тема 8. Управління змінами і розвитком організації	14	2	2	10	22	1	1	20
Всього годин	180	30	30	120	180	10	10	160
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ЗАЛК								

5. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Поняття лідерства 1. Лідерство і керівництво. 2. Теорії лідерства в західній психології. 3. Кількісна оцінка стилю керівництва К. Вернера. 4. Одновимірний та двовимірний стилі керівництва. 5. Аналіз ефективності лідерства та дослідження співвідношення елементів різних стилів.	4	2
2	Тема 2. Корпоративна влада 1. Формування групової поведінки в організації 2. Управління поведінкою організації 3. Управління змінами і розвитком організації.	4	2
3	Тема 3. Змінні лідерства 1. Характеристика мотиваційної сфери: широта, гнучкість, ієрархічність. 2. Теорії мотивації: модель очікування, модель справедливості, модель атрибуції. 3. Чинники самомотивації, типи. Базові посилки теорій мотивації. Теорія очікування.	4	1
4	Тема 4. Особа і організація 1. Профілі особи, їх залежність від віку, культури, функцій. 2. Віковий цикл: підготовка-кар'єра-підтримка. 3. Дослідження особових профілів. Профілі менеджерів.	4	1
5	Модуль 2. Лідерство і керівництво в організації Тема 5. Комунікативна поведінка в організації. 1. Інформація як чинник економічної діяльності. 2. Теоретичні основи вивчення комунікацій в організації (А. Файоль, Ч. Бернард). 3. Типи комунікацій. Основні елементи процесу комунікацій. 4. Психологія спілкування і ефективні комунікації.	4	1

	5. Інформаційна структура організації.		
6	Тема 6. Лідерство і керівництво в організації 1. Теорії лідерства 2. Стили керівництва і лідерства 3. Теорія «рис лідерства» та теорія функцій.	4	1
7	Тема 7. Теорії лідерства в західній психології управління 1. Ситуаційна теорія лідерства Ф.Фідлера 2. Розвиток «ситуаційної теорії» П.Херсі, її основні положення 3. Кількісна оцінка стилю керівництва К.Вернера. 4. Одновимірний і двовимірний стилі керівництва 5. Аспекти ділового спілкування в організації.	4	1
8	Тема 8. Управління змінами і розвитком організації 1. Організаційні зміни: типи, характеристика. Політичні, економічні, технологічні, соціальні і психологічні джерела організаційних змін. 2. Опір організаційним змінам: логічний, психологічний і соціологічний. 3. Механізми психологічного самозахисту в збереженні особової визначеності.	2	1
	Всього	30	10

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Лідерство і організаційна поведінка» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді презентацій, рефератів тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Поняття лідерства <u>Реферат</u> Елементи організаційної поведінки з точки зору системного підходу.	20	20
2	Тема 2. Корпоративна влада <u>Реферат</u> Методики за допомогою яких можливо виявити лідерські якості	20	20
3	Тема 3. Змінні лідерства <u>Реферат</u> Сутність класифікації лідерства за стилем реалізації лідерських якостей Дж. Барбера	20	20
4	Тема 4. Особа і організація <u>Реферат</u> Нова парадигма лідерства	10	20
5	Тема 5. Комунікативна поведінка в організації. <u>Реферат</u> Вербальні та невербальні навички комунікації у лідера	10	20
6	Тема 6. Лідерство і керівництво в організації <u>Реферат</u> Функції лідера у сучасному суспільстві.	20	20

7	Тема 7. Теорії лідерства в західній психології управління Реферат Комплексний підхід до теорії лідерства: об'єктивна необхідність	10	20
8	Тема 8. Управління змінами і розвитком організації Реферат Сутність ціннісного підходу до лідерства	10	20
	Всього	120	160

7.ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Види контролю	Складові оцінювання
	Для заліку
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання самостійної роботи, індивідуальних завдань, дослідна робота здобувача тощо.	100%

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, залік
--	---

8. ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРДВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ У МІЖНАРОДНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

(поточний контроль, підсумковий контроль, загальний результат оцінювання) **ЗАЛІК**

Поточний контроль			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на практичних заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	60
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Індивідуальне тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до робочої програми тарозкладу занять	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	20
Виконання індивідуальних завдань, дослідна робота здобувача			
1.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до робочої програми тарозкладу занять	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять, наукових конференцій та круглих столів.	20
Разом балів за поточний контроль			100
Загальний результат оцінювання			100

Поточний контроль знань здобувачів освіти при формі контролю **залік** (максимум 100 балів) оцінюється за шкалою («2», «3», «4», «5»), з обов'язковим переведенням балів за кожний вид роботи таким чином:

- за підготовку до аудиторних занять (максимум 60 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості практичних (лабораторних) занять, для переводу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 12;
- за виконання завдань для самостійного опрацювання (тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою) (максимум 20 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості програмного матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення, для переводу зазначених балів середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 4;
- за інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовку наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо (максимум 20- балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості інших видів індивідуальних завдань, для переводу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 4.

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі здобувачами

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

- «2»- виставляється за неправильну відповідь (письмову роботу), яка не відповідає змісту теми та свідчить про нерозуміння її основних положень;
- «3» -виставляється за відповідь (письмову роботу), яка відповідає змісту теми, але є неповною і неточною у визначенні понять, свідчить про неповне розуміння основних положень навчального матеріалу, свідчить про те, що знання здобувача мають фрагментарний, поверховий характер;
- «4» - оцінюється правильна і обґрунтована відповідь (письмова робота), з якої видно, що здобувач знає й розуміє теоретичний матеріал в обсязі навчальної теми, володіє необхідними навичками, не допускає суттєвих помилок.
- «5» - оцінюється повна, правильна, ґрунтовна відповідь (письмова робота) на запитання теми, що передбачає логічність і послідовність викладу матеріалу, володіння термінологією, показує вміння повно й глибоко використовувати теоретичні знання в практичній площині.

9. КРИТЕРІЇ ЗАГАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

(для заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково- дослідній роботі;
- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Здобувач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи,

презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» C - від 74 до 81 балів. Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні,

допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Здобувач не володіє навчальним матеріалом.

**ТАБЛИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ЗАГАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ
ОЦІНЮВАННЯ ЗНАЇЬ ЗА РІЗНИМИ ШКАЛАМИ**

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C	Задовільно	
64-73	D		
60-63	E		
35-59	Fx	Незадовільно	Не зараховано
1-34	F		

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононец Н. В. Основи лідерства: електронний посібник для самостійної. Полтава : ПУЕТ, 2020. 232 с.
2. Ключко А. О. Сутність та структурні компоненти стилю управління менеджера освітньої організації. Габітус. 2020. № 17. С. 163–167.
3. Перерва І. М. Стили керівництва та їх місце в управлінні діяльністю підприємства. Бізнес Інформ. 2023. №2. С. 241–248. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-2-241-248>
4. Муфлейт Ян, Кості Меліна, Позитивне лідерство. Як енергія і щастя надихають ефективну команду: посібник / перек. Брагіна О., Харків: Vivat, 2022. 416 с.
5. Стів Мак-Клатчі, Будь лідером: вирішуй, плануй, дій: посібник / перек. Гнатковська І., Харків: Vivat, 2020. 208 с.
6. Website Grand Canyon University. A Look at Leadership Styles in Business. URL: <https://www.gcu.edu/blog/business-management/look-leadership-styles-business> (дата звернення: 20.03.2024).

7. Becker B. Leadership Styles: The 11 Most Common & How to Find Your Style. Website hubspot.com. September 14, 2023. URL: <https://blog.hubspot.com/marketing/leadership-styles> (дата звернення: 17.03.2024).
8. Website economictimes.indiatimes.com. Leadership Styles and Their Impact on Organizational Culture. Oct. 22, 2023. URL: https://economictimes.indiatimes.com/jobs/c-suite/leadership-styles-and-their-impact-onorganizational-culture/articleshow/104632282.cms?utm_source=contentofinterest&utm_medium=text&utm_campaign=crrpst (дата звернення: 20.03.2024).
9. Akonkwa D. B., Lunanga E., Mukulu J. B., Bugandwa T. C., Mwaza E. F. Leadership Styles and Small Enterprises' Performance: Is Gender an Issue? Empirical Study from Democratic Republic of
10. Cong. Journal of Entrepreneurship and Innovation in Emerging Economies. 2021. № 8(1). DOI: <https://doi.org/10.1177//239395752110443>.
11. Феррацці Кейт, Неформальне лідерство. Як надихати команду та досягати результатів: підручник / перек. Лебеденко Я., Харків: КДС, 2022. 224 с.

Допоміжна

1. Джур О., Джига Л., Саламаніна С. Антикризовий менеджмент і лідерство на високотехнологічних підприємствах. Економіка та суспільство. 2023. № (56). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-123>
2. Cui F., H. Lim, J. Song. The Influence of Leadership Style in China SMEs on Enterprise Innovation Performance: The Mediating Roles of Organizational Learning. Department of Social Economics and Management. 2022. № 14(6). С. 32–49. DOI: <https://doi.org/10.3390/su14063249>

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Forbes Ukraine. HR під час війни. URL: <https://forbes.ua/inside/hr-pid-chas-viyni-yak-pidtrimuvati-ta-spryamovuvati-tisyachi-spivrobitnikiv-pid-chas-krizi-keys-trokh-velikikh-ukrainski-kh-kompaniy-21042022-5566>
2. Офіційний сайт Deloitte. Дослідження «Делойт» | «Делойт» в Україні. URL: <https://www2.deloitte.com/ua/uk/footerlinks/newsroom/deloitte-research.html>
3. Офіційний сайт Український інститут майбутнього. Професії та навички майбутнього | Український інститут майбутнього. URL: <https://uifuture.org/publications/profesiya-ta-navychky-majbutnogo-2>
4. Офіційний сайт компанії Gartner. Gartner for Human Resource (HR) Leaders. URL: <https://www.gartner.com/en/human-resources>
5. Сайт вільної енциклопедії «Вікіпедія». URL: <http://uk.wikipedia.org/wiki>.
6. Сайт журналу інтелектуальної еліти «Персонал». URL: <http://www.personal.in.ua>.